

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ІДІОЛЕКТУ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ

Мальотіна Ю. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Дегтярьова Л. І.

Політичне красномовство є невід'ємним компонентом політичної складової сучасної держави. За допомогою виступів політики мають можливість звернутися як до міжнародного співтовариства, так і до громадян своєї країни. Написання промов - складний процес, оскільки в більшості випадків політики в процесі виступу повинні не лише проінформувати про який-небудь аспект громадського життя, але й досягти прихильності аудиторії, переконати слухачів прийняти ту чи іншу позицію, а також заручитися підтримкою громадян.

Багато вчених досліджують особливості функціонування жанрів політичного мовлення та проблеми їх перекладу (Каліщук Д., Дацишин Х.). Однак питання адекватної передачі прагматичних інтенцій політичного дискурсу все ще недостатньо розроблене, що й зумовило актуальність теми.

Ідіолект визначається як сукупність формальних та стилістичних особливостей, властивих мовленню окремого носія мови. Він виражається в особливих принципах підбору слів і граматичних конструкцій, а також в словах, виразах або вимові, що характерні виключно для даної людини. Індивідуальність проявляється у використанні оціночних, емоційно забарвлених та експресивних мовленнєвих засобів. Ідіолект політичних лідерів реалізується у єдності вербального, невербального та екстралінгвістичного факторів і функціонує в політичному дискурсі.

Головною відмінністю політичного дискурсу від інших видів дискурсу є його яскраво виражена апеляція до ціннісної системи, яка існує в певному суспільстві. Вона зумовлює широке використання лексичних одиниць з оцінним значенням, застосування особливих стилістичних прийомів. Оцінність грає суттєву роль у структуруванні категорії прагматичної спрямованості, забезпечуючи комунікативну співвіднесеність політичного виступу із екстралінгвістичною дійсністю за допомогою вибору засобів мовного потенціалу, оптимальних для відповідного впливу на аудиторію, виступаючих як частина стратегії адресанта і пов'язаних з ідентифікацією "своя" група - "чужа" група. Ідентифікація є однією з кінцевих цілей адресанта: саме адресат повинен ідентифікуватися з оратором, прийняти і розділити його позицію і погляди.

Ритмічна організація політичної промови полягає у комунікативній доцільності сполучуваності й зміні інформаційної ємності складових вербалізованого контексту, якому притаманна специфічна форма семантичних ресурсів, стереотипізація ментальних образів та певне співвідношення семантичного й просодичного мовних рівнів, що обумовлюють ефективну модель ораторської промови. Усі засоби, що

використовуються оратором під час політичної промови, спрямовані на розкриття задуму в експресивній формі, саме тому ритм дискурсу як динамічний комплекс взаємодії мовних рівнів здатен активізувати сприйняття слухача, передати йому авторський задум.

Досягнення прагматичних цілей сучасного політичного дискурсу вимагає від мовця урахування соціальних, психологічних та когнітивних факторів ситуації спілкування, що відбивається на виборі лексичних одиниць, яким притаманна експресивна конотація. Саме вони допомагають мовцю будувати стратегії впливу на адресата. У політичному дискурсі активно використовуються фразеологізми, прецедентні тексти, okazіоналізми, елементи розмовної лексики. Синтаксичні одиниці також слугують формуванню семантико-прагматичного змісту політичного виступу. Вставні речення, інверсія, паралельні конструкції, прийоми протиставлення, повтору, риторичні запитання виступають засобами акцентування уваги адресата, психологізації, смислового та емоційного посилення ритмічної організації дискурсу.

Оскільки мета перекладу політичного дискурсу – викликати в іншомовного адресата реакцію, подібну до реакції адресатів вихідного тексту, то завдання перекладача ускладнюється ще й тим, що політичний дискурс апелює до ієрархії цінностей, актуальної лише в межах певної культури, для якої політичний дискурс власне створений. Перекладач повинен, перш за все, правильно інтерпретувати вихідний текст, а тоді починати пошук засобів мови перекладу, здатних передати функцію вихідного повідомлення, його прагматику й емоційність. Адекватний переклад не може бути дослівним, адже дуже часто концепти чи реалії, які відсутні в мові перекладу, але наявні в оригіналі, вимагають додаткових пояснень чи тлумачень, інакше зміст перекладу залишиться незрозумілим для адресата і не матиме на нього такого ж впливу, як вихідний текст – на свого адресата, чим порушить адекватність перекладу. Національно-специфічні реалії, особливості мовлення окремих політиків, авторські метафори та ідіоми, які підкреслюють національний колорит політичного дискурсу, викликають значні труднощі для перекладу.

1. Дацишин Х. П. Конотативний аспект функціонування метафори в політичному дискурсі // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. журналістика. – 2001. – Вип. 22. – С. 437–446.
2. Каліщук Д. М. Лінгвокультурні особливості перекладу політичного дискурсу // Вісник СумДУ № 11(95). – 2006. – Том 1. – С. 153-159.
3. Коваль Н. М. Прагматична роль суспільно-політичного дискурсу та реалізація комунікативної інтенції мовця // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К.: КНЛУ. – 2003. – Вип. 9. – С. 136-143.

Малютіна, Ю.В. Особливості передачі ідіолекту політичних лідерів [Текст] / Ю.В. Малютіна; наук. кер. Л.І. Дегтярьова // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова та ін. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 61-63.